

KARTA KURSU

Nazwa	Geografia ludności	
Nazwa w j. ang.	Population geography	
Koordynator	Dr hab. Sławomir Kurek, prof. UKEN	Zespół dydaktyczny
		Dr hab. Sławomir Kurek, prof. UKEN Dr Anna Winiarczyk-Rażniak Dr Piotr Raźniak
Punktacja ECTS*	3	

Opis kursu (cele kształcenia)

Po zakończeniu kursu student posiada wiedzę na temat źródeł informacji o ludności, struktur demograficznych i społecznych, ruchu i dynamice ludności. Potrafi zidentyfikować i zinterpretować zależności pomiędzy zjawiskami i procesami społeczno-demograficznymi a środowiskiem przyrodniczym, gospodarką i polityką państwa. Potrafi także wskazać problemy społeczno-demograficzne w wybranych regionach świata oraz określić ich przyczyny i konsekwencje. Kurs w j. polskim.

Warunki wstępne

Wiedza	-
Umiejętności	-
Kursy	-

Efekty uczenia się

Wiedza	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
--------	-----------------------------	-------------------------------------

	<p>W01 Zna podstawowe źródła informacji o ludności</p> <p>W02 Definiuje pojęcia i wskaźniki oraz podstawowe koncepcje badawcze związane ze zjawiskami i procesami społeczno-demograficznymi.</p> <p>W03 Wymienia i wyjaśnia procesy i zjawiska społeczno-demograficzne (dynamika zaludnienia, ruch naturalny i wędrowniczy, starzenie się ludności) oraz opisuje struktury demograficzne i społeczne (wiek, płeć, zatrudnienie, wykształcenie, struktura etniczno-językowa i religijna)</p>	<p>K_WG12 K_WG02</p> <p>K_WG06, K_WG07, K_WG08</p>
--	---	--

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 Identyfikuje związki i zależności pomiędzy zjawiskami społeczno-demograficznymi, poziomem życia ludności, środowiskiem przyrodniczym a gospodarką i polityką państwa	K_UW01, K_UW02, K_UW03, K_UW07, K_UW08
	U02 Wskazuje problemy społeczno-demograficzne różnych regionów świata, analizuje ich przyczyny i konsekwencje oraz przedstawia możliwości ich rozwiązania	K_UW05, K_UW09

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01 Kształtuje postawę szacunku i tolerancji dla odmiennych kultur, grup etnicznych oraz różnych stylów życia i modeli rodziny	K_KR01

Organizacja												
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E
Liczba godzin	15			30								
	Egzamin											

Opis metod prowadzenia zajęć

Zajęcia prowadzone są w formie wykładów i ćwiczeń, student musi wykonać projekty indywidualne

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01						X		X				X	
W02						X		X				X	
W03						X		X				X	
U01						X		X				X	
U02						X		X				X	
K01						X		X					

Kryteria oceny	<p>Ćwiczenia: zaliczenie uzyskuje student, który złożył poprawnie wykonane indywidualne projekty, uczestniczył aktywnie we wszystkich zajęciach oraz usprawiedliwił nieobecności. Spóźnienie powyżej 15 minut uznawane jest za nieobecność na zajęciach. Dopuszczenie do egzaminu po zaliczeniu ćwiczeń.</p> <p>Egzamin zdaje student, który uzyskał pozytywną ocenę z egzaminu pisemnego (przynajmniej 50% poprawnych odpowiedzi)</p>
----------------	--

Uwagi	brak
-------	------

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Wykład:

1. Podstawowe pojęcia i kierunki badań.
2. Stan, dynamika i rozmieszczenie ludności w różnych układach przestrzennych.
3. Demograficzny cykl rozwoju miasta.
4. Zróżnicowanie poziomu urodzeń i współczynniki dzietności.
5. Umieralność i długość życia.
6. Przyrost naturalny. Wyże i nize demograficzne.
7. Klasyfikacja migracji. Kierunki migracji zagranicznych.
8. I i II przejście demograficzne
9. Struktury demograficzne (płeć, wiek).
10. Proces starzenia się ludności.

Ćwiczenia (tematy):

1. Źródła informacji o ludności
2. Spisy ludności w Polsce – analiza porównawcza
3. Zmiany liczby ludności w wybranych krajach – konstrukcja wykresu, dynamika przyrostu
4. Gęstość zaludnienia w wybranych krajach – analiza kartogramów i kartodiagramów
5. Saldo migracji ludności w Polsce – metoda Webb'a
6. Struktury płci i wieku ludności wybranych krajów świata – konstrukcja i analiza piramidy płci i wieku
7. Zróżnicowanie ludności świata pod względem etnicznym – przygotowanie i prezentacja projektów dotyczących wybranych grup etnicznych na świecie

Słowniczek (5-15 pojęć w języku angielskim)

Population growth, natural increase, fertility, mortality, net migration, population composition, population ageing, dependency ratios, total fertility rate, urbanization, ethnic composition

Wykaz literatury podstawowej

1. Jelonek A., Soja M., 2013. Podstawy geografii ludności, Wyd. IGiGP UJ, Kraków.
2. Kurek S., 2023, Przestrzenny wymiar drugiego przejścia demograficznego w Europie. Wydawnictwo Naukowe UP.
2. Kurek S., 2008, Typologia starzenia się ludności Polski w ujęciu przestrzennym, Prace Monograficzne AP nr 497, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, Kraków.
3. Kurek S., Lange M., 2012, Zmiany zachowań prokreacyjnych w Polsce w ujęciu przestrzennym, Wyd. Naukowe UP.
4. Nikitorowicz J. (2010). Grupy etniczne w wielokulturowym świecie. Sopot : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne
5. Okólski M., 2005, Demografia. Podstawowe pojęcia procesy i teorie w encyklopedycznym zarysie, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa.
6. Rajman, J. (2003). Geografia ludności i osadnictwa : słownik terminologiczny. Kraków : Wydaw. Naukowe Akademii Pedagogicznej
7. Runge, J. (2006). Metody badań w geografii społeczno-ekonomicznej : elementy metodologii, wybrane narzędzia. Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Wykaz literatury uzupełniającej

1. Długosz, Z., Winiarczyk-Raźniak, A. (2016). Latin America in light of demographic aging. In: M.V. Santana-Juárez, G. Hoyos-Castillo, G. Santana-Castañeda, N.B. Pineda-Jaimes, H. Campos-Alanis (eds.), Desafíos de las metrópolis: efectos ambientales y sociales. Tendencias geográficas II. Toluca: Universidad Autónoma del Estado de México, 145-155.
2. Gawryszewski A., 2005, Ludność Polski w XX w., monografie IGIPZ PAN nr 5, Warszawa. http://globus.igipz.pan.pl/wydaw/monografie_5.htm

3. Holzer J. Z., 2003, Demografia, PWE Warszawa.
4. Jagielski A., 1977, Geografia ludności, PWN Warszawa.
5. Kosiński L., 1967, Geografia ludności, PWN Warszawa.
6. Kurek, S., Gałka, J., Wójtowicz, M., 2014, Wpływ suburbanizacji na przemiany wybranych struktur demograficznych i powiązań funkcjonalno-przestrzennych w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym. Kraków: Wydawnictwo Naukowe UP.
7. Grochowski M., 2023. Suburbanizacja. Człowiek – zmiana - przestrzeń. Materiały z III Kongresu Demograficznego. Część 15. Warszawa, GUS, RRL.
https://kd.stat.gov.pl/images/publikacje/suburbanizacja_warszawa_internet.pdf
8. Śleszyński P., 2018. Demograficzne wyzwania rozwoju regionalnego Polski [w:] Studia KPZK, t. 183 Teoretyczne i aplikacyjne wyzwania współczesnej geografii społeczno-ekonomicznej, s. 225-247.
9. Węclawowicz G., Bański J., Degórski M., Komornicki T., Śleszyński P., 2006, Przestrzenne zagospodarowanie Polski na początku XXI w., monografie IGIPZ PAN nr 6, Warszawa, s. 51-74 oraz 144-148.
10. Węclawowicz, G., 2007, Geografia społeczna miast. Zróżnicowanie społeczno-przestrzenne, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.
http://rcin.org.pl/Content/2270/WA51_13507_r2006-nr6_Monografie.pdf
11. Winiarczyk-Raźniak, A. (2008). Wybrane usługi a jakość życia mieszkańców w regionie miejskim Krakowa, Prace Monograficzne Uniwersytetu Pedagogicznego, 508, Kraków: Wyd. Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego.
12. Winiarczyk-Raźniak, A., Raźniak, P. (2012). *Migracje wewnętrzne ludności w polskich obszarach metropolitalnych u progu XXI wieku*. Prace Monograficzne Uniwersytetu Pedagogicznego, 604, Kraków: Wyd. Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, 129
13. Winiarczyk-Raźniak, A. (2014). Standard of Living as Deprivation Index in Poland (Based on Selected Indices). In: M. Wójtowicz, A. Winiarczyk-Raźniak (eds.) Environmental and socio-economic transformations in developing areas as the effect of globalization, Prace Monograficzne, 699, Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, 49-61.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	30
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	3
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	17
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	-
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca indywidualna w grupie)	5
	Przygotowanie do egzaminu	10
Ogółem bilans czasu pracy		75
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		3